

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

ATZINUMS
pārbaudes lietā Nr. 2025-75-20A
Rīgā

18.12.2025.

Nr. 6-6/58

Labklājības ministrijai
lm@lm.gov.lv

Izglītības un zinātnes ministrijai
pasts@izm.gov.lv

Bērnu aizsardzības centram
pasts@bac.gov.lv

Izglītības kvalitātes valsts dienestam
ikvd@ikvd.gov.lv

Informācijai:
Mārupes novada pašvaldībai
marupe@marupe.lv

Par bērna tiesību ievērošanu uzraudzības pakalpojuma ietvaros

Pārbaudes lieta uzsākta, pamatojoties uz iesniegumu, par pirmsskolas vecuma bērna tiesību ievērošanu, saņemot bērnu uzraudzības pakalpojumu (turpmāk – BUP).

1. Pārbaudes lietā konstatētie faktiskie apstākļi

[1] Vecāki 2024. gada 2. decembrī noslēdza līgumu par BUP saņemšanu. Viņu bērns tika pieskatīts mājdzīvoklī, kurā darbojās divas BUP sniedzējas – aukles. 2025. gada 20. janvārī, paņemot bērnu no aukles, vecāki konstatēja bērnam miesas bojājumus, kas, iespējams, nodarīti, ar roku iesitot bērnam. Telefonsarunā aukle apstiprināja, ka meitai ir iesitusi otra aukle. Vecāki ieradās pie BUP sniedzējām, kuras viņiem lūdza nevērsties ar iesniegumiem tiesībsargājošās iestādēs.

Vecāki vērsās Mārupes novada pašvaldības policijā, kur viņiem ieteica braukt uz Bērnu klīniskās universitātes slimnīcu, lai tur fiksētu miesas bojājumus. Vecāki ar iesniegumu vērsās arī Bērnu aizsardzības centrā (turpmāk – BAC) un Valsts policijā. BAC sniedza atbildi, ka, ņemot vērā, ka BUP

sniedzēji ir pašnodarbinātas personas, tā kompetencē nav izvērtēt radušos situāciju. Vecāki telefoniski sazinājās ar Mārupes novada domes Izglītības departamentu, kur viņus informēja, ka Mārupes novada pašvaldībai nav tiesību izvērtēt un ierobežot BUP sniegšanu. 2025. gada 10. februārī vecāki saņēma Valsts policijas lēmumu administratīvā pārkāpuma procesa lietā par procesa izbeigšanu nepietiekamu pierādījumu dēļ. 2025. gada 21. februārī vecāki pārsūdzēja lēmumu, to atcēla un lietas materiāli tika pārsūtīti Mārupes novada pašvaldības Administratīvai komisijai.

Iesniegumā papildus tika norādīts, ka, iespējams, BUP sniedzējas izmanto neatbilstošas audzināšanas metodes – ir novērots, ka bērni pie BUP sniedzējām pārsvarā sēž un nepārvietojas, jo ir bailīgi un satraukti. Arī iesniedzējas bērnam kopš BUP saņemšanas ir novērota trauksme, kas izpaužas kā bailes patstāvīgi pārvietoties svešu cilvēku klātbūtnē.

2. Pārbaudes lietā veiktās darbības

[2] Lai izvērtētu iesniegumā norādīto informāciju, tiesībsargs lūdza Mārupes novada pašvaldībai, Labklājības ministrijai, BAC, Izglītības un zinātnes ministrijai un Izglītības kvalitātes valsts dienestam (turpmāk – IKVD) sniegt viedokli par to, vai valstī darbojas tiesību aizsardzības mehānisms, kas nodrošinātu atbilstošu uzraudzību BUP sniedzējiem.

Tiesībsargs saņēma atbildi no Mārupes novada pašvaldības¹, Labklājības ministrijas², BAC³, Izglītības un zinātnes ministrijas⁴ un IKVD.⁵

3. Tiesiskais regulējums

[3] Apvienoto Nāciju Organizācijas (turpmāk – ANO) Bērnu tiesību konvencijas 3. panta 1. punkts nosaka, ka visās darbībās attiecībā uz bērniem neatkarīgi no tā, vai šīs darbības veic valsts iestādes vai privātas iestādes, kas nodarbojas ar sociālās labklājības jautājumiem, tiesas, administratīvās vai likumdevējas iestādes, primārajam apsvērumam jābūt bērna interesēm. Arī Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6. panta otrajā daļā noteikts, ka visām darbībām attiecībā uz bērnu prioritāri ir jānodrošina bērna tiesības un intereses. ANO Bērnu tiesību komitejas Vispārējā komentārā Nr. 14 ir norādīts, ka, lai pilnībā piemērotu bērna labāko interešu principu, jāizstrādā pieeja, kuras

¹ Mārupes novada pašvaldības 14.05.2025 atbilde Nr. 6-1/393.

² Labklājības ministrijas 28.05.2025. atbilde Nr. 6-1/438.

³ Bērnu aizsardzības centra 22.05.2025. atbilde Nr. 6-1/420.

⁴ Izglītības un zinātnes ministrijas 21.05.2025. atbilde Nr. 6-1/412.

⁵ Izglītības kvalitātes valsts dienesta 20.05.2025. atbilde Nr. 6-1/408.

pamatā ir bērnu tiesības un kuras īstenošanā piedalās visas iesaistītās puses, un kuras mērķis ir nodrošināt bērna holistisku fizisko, psiholoģisko, morālo un garīgo integritāti un veicināt cieņu pret viņu kā pret cilvēku.⁶

[3.1] Saskaņā ar ANO Bērnu tiesību konvencijas 19. pantu valstij ir jāveic visi attiecīgie likumdošanas, administratīvie, sociālie un izglītošanas pasākumi, lai ikvienu bērnu aizsargātu pret fizisku vai psiholoģisku vardarbību, miesas bojājumiem vai nežēlīgu, nevērīgu vai nolaidīgu izturēšanos, kamēr viņš ir vecāku vai jebkuras citas par bērnu atbildīgas personas aprūpē. Šādiem aizsardzības pasākumiem būtu attiecīgi jāparedz efektīvas procedūras, lai nepieļautu sliktas izturēšanās gadījumus un tos identificētu, par tiem paziņotu, nodotu izskatīšanai, veiktu izmeklēšanu, aprūpētu bērnu un kontrolētu turpmākās norises, kā arī vajadzības gadījumā vērstos tiesā.

[3.2] Saskaņā ar nacionālo regulējumu valstī ir aizliegta jebkāda vardarbība pret bērniem. Bērnu tiesību aizsardzības likumā sniegta emocionālās vardarbības definīcija, norādot, ka tā ir bērna pašcieņas aizskaršana vai psiholoģiska ietekmēšana (draudot viņam, lamājot, pazemojot viņu, bērna klātbūtnē vardarbīgi izturoties pret viņa tuvinieku vai citādi kaitējot viņa emocionālajai attīstībai). Savukārt fiziska vardarbība ir bērna veselībai vai dzīvībai bīstams apzināts spēka pielietojums saskarsmē ar bērnu vai apzināta bērna pakļaušana kaitīgu faktoru iedarbībai.⁷

[3.3] Emocionālā un fiziskā vardarbība pret bērnu ir administratīvi sodāma⁸, ja tajā nav saskatāmas noziedzīgā nodarījuma pazīmes. Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 88. pantu administratīvā pārkāpuma procesu par šā likuma 81. pantā minētajiem pārkāpumiem, ko izdarījušas valsts un pašvaldību institūciju amatpersonas vai darbinieki, veic Bērnu aizsardzības centrs. Par pārkāpumiem, ko izdarījušas personas, kas nav valsts un pašvaldību institūciju amatpersonas vai darbinieki, veic Valsts policija vai pašvaldības policija un administratīvā pārkāpuma lietu izskata pašvaldības administratīvā komisija vai apakškomisija.

[3.4] Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 84. pantu par bērna uzraudzības pakalpojumu sniegšanas prasību neievērošanu, ja saistībā ar to bērnam iestājušās vai varēja iestāties negatīvas sekas, var iestāties administratīvā atbildība. Saskaņā ar likuma 88. pantu administratīvā

⁶ ANO Bērnu tiesību komitejas Vispārējais komentārs Nr. 14 (2013) par bērnu tiesībām uz to, lai primārais apsvērums būtu viņu intereses (3. panta 1. punkts), 5. punkts.

⁷ Bērnu tiesību aizsardzības likuma 1. panta 11., 12. punkts.

⁸ Bērnu tiesību aizsardzības likuma 81. pants.

pārkāpuma procesu par 84. pantā minētajiem pārkāpumiem līdz administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanai veic Valsts policija vai pašvaldības policija, bet lietu izskata pašvaldības administratīvā komisija vai apakškomisija.

[3.5] Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 50.³ panta otro daļu un 72. panta piekto daļu par bērnu uzraudzības pakalpojumu sniedzēju nedrīkst būt persona, kura:

- 1) sodīta par noziedzīgiem nodarījumiem, kas saistīti ar vardarbību vai vardarbības piedraudējumu, — neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai noņemšanas (izņemot gadījumu, kad pēc sodāmības dzēšanas vai noņemšanas BAC ir izvērtējis, vai tas nekaitē bērnu interesēm, un atļāvis šīm personām strādāt);
- 2) sodīta par noziedzīgiem nodarījumiem pret tikumību un dzimumneaizskaramību — neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai noņemšanas;
- 3) kurai tiesa ir piemērojusi Krimināllikumā noteiktos medicīniska rakstura piespiedu līdzekļus;
- 4) sodīta ar naudas sodu par administratīvo pārkāpumu par fizisku vai emocionālu vardarbību pret bērnu, ja no dienas, kad stājies spēkā un kļuvis nepārsūdzams kompetentas institūcijas pieņemtais lēmums vai tiesas spriedums, nav pagājuši trīs gadi.

[3.6] Ja persona ir sodīta par Bērnu tiesību aizsardzības likuma 79., 80., 81., 82., 83., 84. un 85. pantā minēto administratīvo pārkāpumu, Alkoholisko dzērienu aprites likuma 14. pantā minēto administratīvo pārkāpumu, par tabakas izstrādājumu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču vai elektronisko smēķēšanas ierīču uzpildes tvertņu pārdošanu bērnam, par maznozīmīga miesas bojājuma tīšu nodarīšanu vai par tīšu noziedzīgu nodarījumu (kas nav saistīts ar vardarbību vai bērna dzimumneaizskaramību), iestādes vadītājam, darba devējam vai pasākuma organizatoram ir pienākums izvērtēt, vai persona neapdraud bērna drošību, veselību vai dzīvību.

Ja ir pamatotas aizdomas vai iestādes vadītāja, darba devēja vai pasākuma organizatora rīcībā ir informācija par to, ka persona ir pieļāvusi bērna tiesību pārkāpumus vai pret tām uzsāks kriminālprocess par noziedzīgu nodarījumu, kas saistīts ar vardarbību pret bērnu, vai administratīvā pārkāpuma process par pārkāpumiem, kas vērsti pret bērnu, iestādes vadītājs, darba devējs vai pasākuma organizators nodrošina, ka attiecīgie darbinieki tiek atstādināti no amata (no pienākumu pildīšanas) līdz dienai, kad stājies spēkā un kļuvis nepārsūdzams kompetentas institūcijas pieņemtais lēmums vai tiesas spriedums. Šo personu atstādināšanu var pieprasīt BAC, ja tam ir pamatotas aizdomas par iespējamiem bērna tiesību pārkāpumiem. BAC pieprasījums nav apstrīdams un pārsūdzams, tas izpildāms nekavējoties.

[3.7] Tātad BUP nevar sniegt persona, kura ir sodīta par vardarbību pret bērnu vai par nodarījumiem pret tikumību un dzimumneaizskaramību. Ja ir aizdomas par to, ka persona ir veikusi vardarbību pret bērnu vai ir pieļāvusi citus bērnu tiesību pārkāpumus, BUP sniedzēju var atstādināt uz izmeklēšanas laiku vai atbrīvot no amata. Ņemot vērā, ka BUP sniedzēji darbojas kā pašnodarbinātas personas, faktiski tām pašām sevi ir jāizvērtē un ja nepieciešams, jāatstādina no darba ar bērniem.

[3.8] Saskaņā ar Ministru kabineta 2013. gada 16. jūlija noteikumu Nr. 404 "Prasības bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzējiem un bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju reģistrēšanas kārtība" (turpmāk – Ministru kabineta noteikumi Nr.404) 7. punktu BUP sniedzēja atbilstību Bērnu tiesību aizsardzības likumā, šajos noteikumos un citos normatīvajos tiesību aktos noteiktajām prasībām atbilstoši kompetencei kontrolē BAC, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests, Veselības inspekcija un Pārtikas un veterinārais dienests. BAC ne retāk kā reizi gadā pārbauda pakalpojuma sniedzēja un pakalpojuma sniegšanā iesaistīto personu atbilstību šajos noteikumos noteiktajām prasībām.

[3.9] Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumu Nr.404 8. punktu pašvaldībai, kuras administratīvajā teritorijā tiek sniegts pakalpojums, ir tiesības izvērtēt pakalpojuma sniedzēja darbības atbilstību šajos noteikumos noteiktajām prasībām un gadījumā, ja tiek konstatēta neatbilstība, atbilstoši kompetencei par to informēt BAC, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu, Veselības inspekciju vai Pārtikas un veterināro dienestu.

[3.10] Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumu Nr.404 23.3. apakšpunktu IKVD 10 darbdienu laikā no brīža, kad saņemta informācija no kontrolējošām institūcijām par to, ka pakalpojuma sniedzējs nepilda šajos noteikumos un Bērnu tiesību aizsardzības likuma 50.³ pantā un 72. pantā noteiktās prasības, pieņem lēmumu par pakalpojuma sniedzēja izslēgšanu no reģistra.

4. Atbildīgo iestāžu viedoklis

[4] Izglītības un zinātnes ministrija norāda, ka, lai efektīvi nodrošinātu bērnu tiesību aizsardzību gadījumos, kad saņemta informācija par iespējamu vardarbību pret bērniem vai neatbilstošām audzināšanas (disciplinēšanas) metodēm BUP sniedzēju darbībā, nepieciešama tūlītēja, koordinēta un kompetenta institūciju rīcība. Ministrija norāda, ka "jebkuru ziņu par iespējamu bērna tiesību pārkāpumu jāuztver nopietni un nekavējoties jāuzsāk faktu pārbaude atbilstoši kompetencei. Visām iesaistītajām institūcijām jānodrošina, ka pārbaudes un turpmākās rīcības centrā ir bērna

labākās intereses, emocionālās, fiziskās un psiholoģiskās drošības aizsardzība. Pašvaldībai tās administratīvajā teritorijā ir pienākums nodrošināt skaidri definētu un funkcionējošu ziņošanas un reaģēšanas mehānismu gadījumos, kad bērnu uzraudzības pakalpojuma sniegšanas vietā tiek konstatēta vardarbība vai ir aizdomas par iespējamu vardarbību pret bērnu.”

Ministrijas ieskatā “esošie tiesību akti paredz iespēju gan nekavējoties atstādināt personas, par kurām ir pamatotas aizdomas par vardarbību vai neatbilstošu izturēšanos pret bērniem, gan arī anulēt BUP sniedzēja tiesības sniegt pakalpojumu. Tādējādi bērnu tiesību aizsardzība tiek nodrošināta atbilstoši normatīvajam regulējumam un, ministrijas ieskatā, būtiski tiesiskā regulējuma trūkumi šajā jomā nav konstatējami”.

[4.1] Šim viedoklim nepievienojas IKVD, kas norāda, ka pašreiz nav precīzi noteiktas kompetences un mehānisms, kā operatīvi izvērtēt vecāku sūdzības par BUP sniedzēju vardarbību un kā šādus pārkāpumus steidzami administratīvi sodīt. IKVD aicina veikt grozījumus tiesību aktos, kas paplašinātu BAC pilnvaras uzraudzīt un izmeklēt iespējamās vardarbības pret bērnu gadījumus, kā arī pārvaldīt BUP sniedzēju reģistru.⁹

[4.2] Savukārt BAC norādīja, ka saskaņā ar Ministru kabineta 2023. gada 19. decembra noteikumu Nr. 784 “Bērnu aizsardzības centra nolikums” 5.2. apakšpunktu tam ir tiesības, pamatojoties uz privātpersonu, valsts vai pašvaldību institūciju sniegto informāciju vai pēc savas iniciatīvas, pārbaudīt jebkuras valsts vai pašvaldības institūcijas, nevalstiskās organizācijas vai citas fiziskās vai juridiskās personas darbību centra kompetences jomā, sastādīt pārbaudes aktu par pārbaudē konstatētajiem faktiem un uzdot novērst konstatētos pārkāpumus. Veicot bērnu tiesību ievērošanas pārbaudes pie BUP sniedzēja un konstatējot neatbilstības Ministru kabineta noteikumos noteiktajam regulējumam, BAC uzdod BUP sniedzējam novērst konstatētās neatbilstības un informēt BAC par doto uzdevumu izpildi, ko BUP sniedzēji parasti arī veic.

BAC ir norādījis, ka, lai gan uz BUP sniedzēju ir attiecināms arī Bērnu tiesību aizsardzības likuma 72. panta septītajā daļā noteiktais ierobežojums, proti, darbinieks tiek atstādināts no pienākumu pildīšanas līdz dienai, kad stāties spēkā kompetentās institūcijas pieņemtais lēmums vai tiesas spriedums, nav saprotams, kā praksē nodrošināt ierobežojumu ievērošanu un personas atstādināšanu, ja BUP sniedzējs ir fiziska persona, kas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā

⁹ Skat. Izglītības kvalitātes valsts dienesta 20.05.2025 atbildi Nr. 6-1/408 tiesībsargam, kas pievienota atzinuma pielikumā.

reģistrējusies kā individuālais komersants vai Valsts ieņēmumu dienestā kā saimnieciskās darbības veicējs, vai arī juridiska persona, kas nav valsts vai pašvaldības iestāde.

[4.3] Labklājības ministrija norādīja, ka šobrīd tiesiskais regulējums ļauj nodrošināt bērnu tiesību aizsardzību gadījumos, ja ir aizdomas par uzraudzības pakalpojuma sniedzēja iespējamu vardarbīgu rīcību pret bērniem, kā arī gadījumos, ja ir konstatēti bērnu tiesību pārkāpumi. Taču Labklājības ministrijas ieskatā trūkst vienotas pieejas, kā risināt šādus gadījumus. Ministrija norādīja, ka, lai nodrošinātu institūciju vienotu pieeju, tā lūgs BAC izstrādāt metodiskos ieteikumus bērnu tiesību aizsardzības nodrošināšanai gadījumos, kad BUP sniedzējs, iespējams, ir bijis vardarbīgs pret bērnu. Metodiskie ieteikumi būtu izstrādājami iesaistīto institūciju darbiniekiem, lai būtu skaidri izprotama un vienota rīcība bērnu tiesību pārkāpumu gadījumos.

Labklājības ministrija atzīst, ka MK noteikumos Nr. 404 regulējums nav pietiekami skaidrs attiecībā uz kārtību, kādā būtu apturama BUP sniedzēja darbība. Noteikumu Nr. 404 23. punkts paredz kritērijus, pēc kuriem ir jāvadās, lai izslēgtu ziņas no BUP sniedzēju reģistra. Ministrija ir uzsākusi darbu pie Bērnu uzraudzības pakalpojuma pilnveides un 2025. gada 24. aprīlī organizēja diskusiju ar Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministriju, Finanšu ministriju, Valsts ieņēmumu dienestu, Latvijas Pašvaldību savienību, IKVD, BAC, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu un Pārtikas un veterināro dienestu, kā arī piedaloties nevalstiskā sektora pārstāvim. Diskusijas laikā tika identificēta nepieciešamība pilnveidot BUP nodrošināšanu: BUP sniedzēju profesionālo zināšanu pilnveide, nosacījumi juridiskajām personām, kas sniedz pakalpojumu, mācību programmas saturs, kas ir jāapgūst BUP sniedzējiem u.c. Plānots skaidrāk noteikt, ka BUP sniedzējiem ir jāapgūst speciālās zināšanas bērnu tiesību aizsardzības jomā¹⁰, pēc iespējas šīs zināšanas integrējot vispārīgajā mācību saturā, lai tādā veidā neradītu papildu administratīvo slogu privātpersonām. Tiks izvērtēti nepieciešamie sistēmiskie pilnveidojumi BUP normatīvajā regulējumā arī gadījumu risināšanai, kas saistīti ar BUP sniedzēju vardarbību vai vardarbības piedraudējumu.

[4.4] Mārupes novada pašvaldība informēja, ka tās rīcība, saņemot ziņas par iespējamu vardarbību vai citiem tiesību pārkāpumiem pie BUP sniedzēja, saistās ar informācijas sniegšanu par to, kurās valsts iestādēs ar sūdzību būtu jāvērsas – policijā, IKVD un BAC. Pašvaldība neveic pārbaudes un neuzrauga BUP sniedzēja darbu.

¹⁰ Bērnu tiesību aizsardzības likuma 5.¹ panta 20. punkts.

Papildus Mārupes novada pašvaldība informēja, ka tās Administratīvā komisija pieņemto lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā paziņo administratīvā procesa dalībniekiem, taču neinformē par to ne IKVD, ne BAC. Tādēļ faktiski BUP sniedzēja darbība nevar tikt apturēta pēc administratīvā soda piemērošanas.

5. Secinājumi un rekomendācijas

[5] Lai gan ir izveidots tiesiskais regulējums, lai nodrošinātu BUP sniedzēju uzraudzību, tas nav vienots un prasa vairāku institūciju sadarbību. BUP reģistru pārvalda IKVD, kas ir Izglītības un zinātnes ministrijas pārraudzībā esoša iestāde, savukārt BUP sniedzēja atbilstību normatīvajos tiesību aktos noteiktajām prasībām atbilstoši kompetencei kontrolē BAC, kas ir labklājības ministra pārraudzībā esoša iestāde. Līdzfinansējumu BUP maksā pašvaldības. Pašvaldības administratīvās komisijas izskata administratīvos pārkāpumus, ko ir veicis BUP sniedzējs, taču par tā rezultātiem informē tikai procesa dalībniekus, ne IKVD vai BAC. Līdz ar to BAC faktiski var nebūt informēts par neatbilstošo BUP sniedzēja praksi pakalpojuma sniegšanas laikā. Esošā kārtība tādējādi nenodrošina bērnu tiesības būt pasargātiem no visu veidu vardarbības un neatbilstošām disciplinēšanas metodēm BUP saņemšanas laikā.

[5.1] Sniedzot bērnu uzraudzības pakalpojumu kā alternatīvu pirmsskolas izglītībai, pakalpojuma sniedzējam ir jāievēro augsti profesionālās ētikas standarti un valstij jānodrošina efektīva šādu pakalpojumu uzraudzība. Ja bērna uzraudzības pakalpojuma sniedzējs rīkojas vardarbīgi vai pārkāpj pakalpojuma sniegšanas prasības, tas nav tikai atsevišķs individuāls pārkāpums. Šādā situācijā bērna tiesības un intereses tiek apdraudētas, un pārkāpums vairs nav uzskatāms par individuālu gadījumu, bet par valsts līmeņa atbildību, jo valsts pienākums ir garantēt bērniem drošu un aizsargātu vidi.¹¹ Tādēļ administratīvo pārkāpumu procesi, kuros iesaistīti BUP sniedzēji, jāizskata ar īpašu rūpību, objektivitāti un caurspīdīgumu un tas būtu jādara valsts iestādei.

[5.2] Pašreizējā sistēma, kurā administratīvo pārkāpumu, kas noteikti Bērnu tiesību aizsardzības likuma 81. pantā (fiziska un emocionāla vardarbība pret bērnu) un 84. pantā (bērna uzraudzības pakalpojuma sniegšanas prasību neievērošana), procesu veic Valsts policija vai pašvaldības policija un administratīvā pārkāpuma lietu izskata pašvaldības administratīvā komisija, nenodrošina bērna

¹¹ Plašāka informācija par to, kāpēc pārkāpumi, ko darbinieki izdarījuši pret bērniem izglītības vai aprūpes iestādēs, būtu jāizskata ar īpašu vērību, pieejama pārbaudes lietas atzinumā par administratīvā pārkāpuma lietvedības kārtību vardarbības pret bērnu lietās Nr. 2024-48-27J, 27N.

labāko interešu ievērošanu, jo neveicina vienotu pieeju administratīvo pārkāpumu izskatīšanā un ierobežo iespējas nacionālā līmenī pārraudzīt BUP sniedzēju darbību.

[5.3] Atzinīgi vērtējama Labklājības ministrijas apņēmība novērst konstatētos trūkumus un uzlabot BUP sniedzēju uzraudzību, kā arī lūgt BAC izstrādāt metodiskos ieteikumus bērnu tiesību aizsardzības nodrošināšanai gadījumos, kad BUP sniedzējs, iespējams, ir bijis vardarbīgs pret bērnu. Vienlaikus nepieciešami uzlabojumi tiesiskajā regulējumā, lai nodrošinātu efektīvu BUP sniedzēju darbības uzraudzību un savlaicīgu reaģēšanu uz pārkāpumiem, tai skaitā iespēju nekavējoties izslēgt pārkāpējus no BUP sniedzēju reģistra.

Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 65.² panta 3. punktā noteikto kompetenci sniegt priekšlikumus, kas veicina bērna tiesību ievērošanu, aicinu Labklājības ministriju, iesaistot Izglītības un zinātnes ministriju, BAC un IKVD:

1. Rosināt grozījumus Bērnu tiesību aizsardzības likuma 88. panta pirmajā daļā, izsakot to šādā redakcijā:
 “Administratīvā pārkāpuma procesu par šā likuma 81. pantā minētajiem pārkāpumiem, ko izdarījušas **valsts, pašvaldību un privāto**¹² institūciju amatpersonas vai darbinieki **vai bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēji**, 82. pantā un **84. pantā** minētajiem pārkāpumiem veic Bērnu aizsardzības centrs”;
2. Skaidri definēt kārtību, kā tiek apturēta BUP sniedzēja darbība, ja BAC ir lēmis par BUP sniedzēja atstādināšanu.
3. Vērtēt, vai nav nepieciešams paplašināt BAC pilnvaras, nosakot pienākumu pārvaldīt un kontrolēt BUP sniedzēju reģistru.
4. BAC sadarbībā ar citām atbildīgajām institūcijām izstrādāt metodiskos ieteikumus vienotas institucionālās pieejas nodrošināšanai bērnu tiesību aizsardzībai, saņemot bērnu uzraudzības pakalpojumu.

Lūdzu par paveikto un plānoto rekomendāciju ieviešanā informēt **līdz 2026. gada 1. decembrim**.

Tiesībsardze

Karina Palkova

¹² Skat. rekomendācijas Labklājības ministrijai atzinumā Nr. 2024-48-27J, 27N.